

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ 2030 ЙИЛГАЧА
РИВОЖЛАНТИРИШ КОНЦЕПЦИЯСИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА**

Ўтган давр мобайнида мамлакатимизда ўсиб бораётган авлодни соғлом ва ҳар томонлама етук вояга етказиш, таълим-тарбия жараёнига самарали таълим ва тарбия шакллари ҳамда усуллари жорий этишга қаратилган мактабгача таълимнинг самарали тизimini ташкил этиш бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

Мактабгача таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликни ривожлантириш учун яратилган қулай шарт-шароитлар нодавлат мактабгача таълим муассасалари сонини янада ошириш ва улар кўрсатадиган хизматлар турларини кенгайтириш учун мустақкам пойдевор бўлди.

Шу билан бирга, олиб борилган таҳлил, болаларнинг мактабгача таълим билан қамровини таъминлаш, мактабгача таълим муассасаларини замонавий ўқув-методик материаллар ва бадиий адабиётлар билан тўлдириш, соҳага малакали педагог ва бошқарув кадрларини жалб қилиш масалаларини ҳал этиш зарурлигини кўрсатмоқда.

Мактабгача таълим тизimini янада такомиллаштириш, болаларнинг сифатли мактабгача таълимдан тенг фойдаланишини таъминлаш, мактабгача таълим хизматларининг нодавлат секторини ривожлантириш мақсадида, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 30 сентябрдаги «Мактабгача таълим тизimini бошқаришни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3955-сон қарорига мувофиқ:

1. Қуйидагилар:

а) Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизimini 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси (кейинги ўринларда — Концепция) **1-иловага** мувофиқ, қуйидагиларни назарда тутган ҳолда:

мактабгача таълим соҳасидаги норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш;

мактабгача ёшдаги болаларнинг ҳар томонлама интеллектуал, ахлоқий, эстетик ва жисмоний ривожланиши учун шарт-шароитлар яратиш;

болаларнинг сифатли мактабгача таълим билан қамровини ошириш, ундан тенг фойдаланиш имкониятларини таъминлаш, мазкур соҳада давлат-хусусий шериклигини ривожлантириш;

мактабгача таълим тизимига инновацияларни, илғор педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш;

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълимни бошқариш тизimini такомиллаштириш, мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини молиялаштириш шаффофлиги ва самарадорлигини таъминлаш;

(1-банд «а» кичик бандининг олтинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

мактабгача таълим тизимига мактабгача таълим тизими ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш, малакасини ошириш, танлаб олиш ва ривожлантиришга мутлақо янги ёндашувларни жорий этиш;

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотларида болаларнинг соғлом ва баланслаштирилган овқатланишини, сифатли тиббий парваришини таъминлаш;

(1-банд «а» кичик бандининг саккизинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

б) Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини 2019 йилда амалга ошириш бўйича «Йўл харитаси» (кейинги ўринларда — «Йўл харитаси») 2-иловага мувофиқ;

в) 2019 — 2024 йилларда Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини ривожлантиришнинг мақсадли кўрсаткичлари 3-иловага* мувофиқ;

г) 2025 — 2030 йилларда Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини ривожлантиришнинг мақсадли кўрсаткичлари 4-иловага* мувофиқ тасдиқлансин.

**3 ва 4-иловалар рус тилидаги матнда берилган.*

Белгилансинки, Концепция эришилган натижалар, мақсадли кўрсаткичлар ва тегишли даврга мўлжалланган асосий йўналишлардан келиб чиққан ҳолда ҳар йили тасдиқланадиган алоҳида «Йўл харитаси» асосида босқичма-босқич амалга оширилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги:

ҳар йили 1 декабрга қадар ўтаётган йилнинг «Йўл харитаси» бажарилиши яқунларини батафсил ўрганиш асосида кейинги йил учун «Йўл харитаси»ни ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

«Йўл хариталари»нинг бажарилиши устидан доимий мониторинг олиб борсин.

3. Мазкур қарорда назарда тутилган тадбирларни молиялаштириш манбалари этиб қуйидагилар белгилансин:

Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари;

Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги ҳузуридаги Мактабгача таълимни ривожлантириш жамғармаси маблағлари;

жисмоний ва юридик шахсларнинг хайрия маблағлари;

ҳалқаро молия ташкилотлари, хорижий давлатлар ва бошқа донорлар кредитлари (қарзлар), грантлари ва техник кўмаклашиш маблағлари;

қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар.

Олдинги таҳрирга қаранг.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети харажатларининг ҳар йиллик параметрларини шакллантиришда ажратиладиган бюджет маблағлари доирасида давлат мактабгача таълим ташкилотларини молиялаштириш ва уларнинг моддий-техника базасини ривожлантириш учун маблағларни назарда тутсин.

(4-банд Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

5. Қуйидагиларга:

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари А.А. Абдуҳақимовга — масъул вазирликлар ва идораларнинг Концепция ҳамда «Йўл харитаси»ни бажариш бўйича фаолияти ва ўзаро ҳамкорлигини самарали ташкил этиш, «Йўл хариталари» бажарилишини мониторинг қилиш давомида аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш;

Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим вазири А.В. Шинга — Концепция ва «Йўл харитаси»да назарда тутилган тадбирларни ўз вақтида, сифатли ва тўлақонли бажариш юзасидан шахсий жавобгарлик юклансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ҳамда Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси оммавий ахборот воситаларида мазкур қарорнинг мақсад ва вазифаларини кенг ёритиш бўйича чиқишлар ва тематик кўрсатувлар ташкил қилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

8. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н. Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчиси А.А. Абдувахитов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2019 йил 8 май,
ПҚ-4312-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2019 йил 8
майдаги ПҚ-4312-сон қарорига
1-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш КОНЦЕПЦИЯСИ

1-боб. Умумий қоидалар

Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси (кейинги ўринларда — Концепция) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 30 сентябрдаги «Мактабгача таълим тизимини бошқаришни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3955-сон қарорини ижро этиш мақсадида ишлаб чиқилган бўлиб, 2030 йилгача мактабгача таълим тизимини ривожлантириш бўйича комплекс чора-тадбирларни ўз ичига олади.

Концепция Ўзбекистон Республикасида мактабгача таълимни ривожлантиришнинг мақсадлари, вазифалари, устувор йўналишлари, ўрта ва узоқ муддатли истиқболдаги босқичларини белгилайди ҳамда мактабгача таълим соҳасини ривожлантиришга йўналтирилган дастурлар ва комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиш учун асос бўлади.

2-боб. Мактабгача таълим тизимининг жорий ҳолати ва уни ривожлантиришдаги мавжуд муаммолар

Олдинги таҳрирга қаранг.

Бугунги кунда Ўзбекистонда 7 104 та мактабгача таълим ташкилотлари фаолият юритади, улардан 5 604 таси (79 фоиз) — давлат, 63 таси — идоравий ва 1 437 таси (21 фоиз) — нодавлат ташкилотлардир.

(2-бобнинг биринчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

Олдинги таҳрирга қаранг.

2017-2018 йилларда 752 та мактабгача таълим ташкилотлари филиаллари негизида юридик шахс мақомига эга тўлақонли мактабгача таълим ташкилотлари ташкил қилинган.

(2-бобнинг иккинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

3 — 7 ёшдаги болаларнинг умумий сонидан (2,5 млн) 932 310 нафари (37,7 фоиз), шундан шаҳарларда 500 236 нафари (20,2 фоиз) ва қишлоқ жойларда 432 074 нафари (17,4 фоиз) мактабгача таълим билан қамраб олинган.

Республика аҳолисининг умумий сони 2019 йил 1 январь ҳолатига 32,7 млн кишини ташкил қилди. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасининг маълумотларига кўра, аҳолининг узоқ муддатли ўртача ўсиш суръатлари 1,7-1,8 фоизни ташкил қилади. Мактабгача ёшдаги болалар ўртасида ўлим коэффициентининг бошқа барча ёш гуруҳларига нисбатан пастлигини инобатга олганда, 3 — 7 ёшдаги болалар сонининг ўсиш суръатлари бутун аҳолининг ўсишига қараганда юқоридир.

Ўзбекистонда яшовчи 3 — 7 ёшдаги 2,5 миллиондан ортиқ болаларнинг 67,8 фоизи Самарқанд (12,1 фоиз), Фарғона (10,8 фоиз), Қашқадарё (10,5 фоиз), Андижон (9,3 фоиз), Сурхондарё (8,5 фоиз), Наманган (8,4 фоиз) ва Тошкент (8,2 фоиз) вилоятларида истиқомат қилади.

Олдинги таҳрирга қаранг.

Давлат статистика кўмитасининг маълумотларига кўра, ҳар йили Ўзбекистон Республикасида 700 мингдан ортиқ бола туғилади, бу эса мактабгача таълим ташкилотларига тушадиган юкни оширади.

Чунончи, мактабгача таълим ташкилотларига тушадиган умумий ортиқча юк республика бўйича 12 фоизни ташкил қилса, унинг энг юқори даражаси Қорақалпоғистон Республикасида (21 фоиз), Жиззах (35 фоиз) ва Бухоро (21 фоиз) вилоятларида, энг паст даражаси эса Сурхондарё (9 фоиз) ва Фарғона (9 фоиз) вилоятларида, шунингдек Тошкент шаҳрида (6 фоиз) кузатилмоқда.

Умуман, мамлакат бўйича 3 — 7 ёшдаги ҳар 100 нафар болага мактабгача таълим ташкилотларида 28,1 та жой тўғри келади.

Сўнги 20 йил ичида мактабгача таълим ташкилотлари сони 45 фоиздан зиёдга қисқарган. Бундай қисқариш кўпроқ Андижон, Фарғона, Сурхондарё ва Тошкент вилоятлари каби туғилиш даражаси юқори бўлган ҳудудларда кузатилди. Бугунги кунда Ўзбекистондаги барча мактабгача таълим ташкилотларининг 55 фоиздан ортиғи Тошкент шаҳрига (14,8 фоиз), Фарғона (12,6 фоиз), Тошкент (9,8 фоиз), Наманган (9 фоиз) ва Самарқанд (8,9 фоиз) вилоятларига тўғри келади.

(2-бобнинг олтинчи — тўққизинчи хатбошилари Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

Мактабгача таълимни ривожлантириш соҳасида давлат сиёсатини муваффақиятли юритишга тўсқинлик қилаётган бир қатор тизимли муаммолар ва камчиликлар сақланиб қолмоқда, улар қаторида қуйидагиларни санаб ўтиш мумкин:

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача ёшдаги болаларнинг тўлиқ қамраб олинишини таъминлаш учун мактабгача таълим ташкилотлари сонининг етарли эмаслиги;

(2-бобнинг ўн биринчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

қишлоқ жойларда мактабгача таълимнинг паст даражада ривожланганлиги;

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотларининг моддий-техник ҳолати лозим даражада эмаслиги;

(2-бобнинг ўн учинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотларининг малакали педагог кадрлар билан жамланмаганлиги;

(2-бобнинг ўн тўртинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

мактабгача таълим тизимида бошқарув кадрларининг танқислиги ва улар малакасининг пастлиги;

ота-оналарнинг бола шахсининг шаклланишида мактабгача таълимнинг ижобий жиҳатлари ва фойдаси ҳақида етарлича маълумотга эга эмаслиги;

замонавий ўқув-методик материаллар ва кўргазмаларни қуролларнинг етишмаслиги;

Олдинги таҳрирга қаранг.

алоҳида эҳтиёжли болалар учун мавжуд мактабгача таълим ташкилотларининг техник жиҳозланиши ва услубий таъминоти даражасининг пастлиги;

(2-бобнинг ўн саккизинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотларида тиббий хизмат кўрсатиш сифати ва тиббиёт ходимларининг малакаси замон талабларига тўлиқ жавоб бермаслиги.

(2-бобнинг ўн тўққизинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

3-боб. Мактабгача таълим тизимини ривожлантиришнинг мақсадлари ва устувор йўналишлари

Ушбу Концепциянинг мақсади бола ҳаёти ва фаолиятининг барча соҳаларини ривожлантиришни таъминловчи муҳим манба бўлган сифатли мактабгача таълимдан фойдаланиш механизмларини ишлаб чиқишдан иборат.

Мактабгача таълим тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари қуйидагилардир:

мактабгача таълим соҳасидаги меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш;

мактабгача ёшдаги болаларни интеллектуал, ахлоқий, эстетик ва жисмоний жиҳатдан ҳар томонлама ривожлантириш учун шароитлар яратиш;

болаларни сифатли мактабгача таълим билан қамраб олиш кўламини ошириш, ундан тенг фойдаланиши имкониятларини таъминлаш, мазкур соҳада давлат-хусусий шерикчиликни ривожлантириш;

мактабгача таълим тизимида инновацияларни, илғор педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш;

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълимни бошқариш тизимини такомиллаштириш, мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини молиялаштиришнинг шаффофлиги ва самарадорлигини таъминлаш;

(3-бобнинг еттинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

мактабгача таълим тизимида ходимларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш, малакасини ошириш, танлаб олиш ва ривожлантиришга мутлақо янги ёндашувларни жорий этиш;

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотларида болаларни соғлом ва баланслаштирилган озиқ-овқат, сифатли тиббий парвариш билан таъминлаш.

(3-бобнинг тўққизинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.10.2020 й., 07/20/4857/1357-сон)

§1. Мактабгача таълим соҳасида меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш

Мактабгача таълимни ривожлантириш соҳасидаги давлат сиёсати ишлаб чиқиладиган меъёрий-ҳуқуқий базада ўз аксини топади.

Мактабгача таълим соҳаси кўплаб қонун ҳужжатлари билан тартибга солинишига қарамай, мактабгача таълим хизматларини кўрсатишнинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш талаб этилади.

Шу муносабат билан, Концепцияни амалга ошириш доирасида мактабгача таълим соҳасида меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш бўйича қуйидаги тадбирлар амалга оширилади:

1) илғор хорижий тажрибани ҳисобга олган ҳолда таълим-тарбия жараёнини ташкил қилишга қўйиладиган амалдаги давлат талабларини қайта кўриб чиқиш ҳамда қуйидагиларни назарда тутувчи Мактабгача таълимнинг давлат стандартини ишлаб чиқиш:

Олдинги таҳрирга қаранг.

мактабгача таълим ташкилотлари тарбияланувчиларида шакллантирилиши лозим бўлган билимлар, кўникмалар ва маҳоратларга қўйиладиган талабларни;

(1-параграфнинг бешинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 8 октябрдаги ПҚ-4857-сонли қарори таҳририда — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси,